

Pagna ewlenija>Tehid ta' azzjoni legali>Fejn u kif>**Spejjeż**

Spejjeż

Spanja

Din il-paġna tagħtik informazzjoni dwar l-ispejjeż tal-proċedimenti fi Spanja.

Id-dritt tal-familja – id-divorzju

Id-dritt tal-familja – il-kustodja

Id-dritt tal-familja – il-pensjoni tal-manteniment

Id-dritt kummerċjali – kuntratti

Id-dritt kummerċjali – ir-responsabbiltà

Qafas regolatorju li jirregola l-onorari tal-operaturi fil-qasam tal-ġustizzja

Avukati

Fi Spanja teżisti biss kategorija waħda ta' avukat (*abogado*), li jista' jiehu sehem f'kull tip ta' proċedimenti u quddiem kull tip ta' qorti, ladarba jsir membru tal-Kamra tal-Avukati tad-distrett tiegħu (*Colegio de Abogados*).

L-avukati jiffissaw l-onorari tagħhom skont linji gwida ppublikati mill-Kamra tal-Avukati tagħhom. Dawn il-linji gwida huma bbażati fuq kriterji generali biex jinħareġ il-kont tal-avukat, bħall-kumplessità tal-kawża, il-proporzjonalità, eċċ., u huma segwiti mill-avukati kollha meta joħroġu l-kontijiet tagħhom.

Dawn il-linji gwida dejjem jagħmlu distinzjoni bejn is-sistemi separati tal-qorti li fihom isefh it-tilwim.

Spejjeż fissi

Spejjeż fissi fi proċedimenti ċivili

Spejjeż fissi għall-partijiet fil-kawża fi proċedimenti ċivili

L-Artikolu 241(1)(1) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) ikopri speċifikament l-onorari mitluba mill-avukati u mir-rappreżentanti legali (*procuradores*) għall-kawzi fejn l-assistenza tagħhom tkun obligatorja. Dawn l-onorari huma inkluzi bħala element fil-kalkolu tal-ispejjeż.

Il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili jipprevedi li l-avukati jiffissaw l-onorari tagħhom skont ir-regoli li jirregolaw il-professjoni tagħhom.

L-istadju tal-proċedimenti ċivili meta jridu jithallsu l-ispejjeż fissi:

Il-klijenti dejjem ikunu meħtieġa jhallsu l-onorari lill-avukati tagħhom u jhallsu avvanzi fuq l-onorari lir-rappreżentanti legali tagħhom. Il-klijenti jkollhom idea tas-somma involuta mill-bidu, iżda l-ammont preċiż tal-kont irid jiġi stabbilit ladarba tintemm il-kawża. L-avukati u r-rappreżentanti legali jistgħu jitolbu l-hlas mingħand il-klijenti tagħhom, inkluz permezz ta' proċeduri speċjali bħal avvanz fuq l-onorari (*provisión de fondos*, sakemm idumu għaddejjin l-proċedimenti) jew rendikont finali (*jura de cuentas*, ladarba jintemmu l-proċedimenti).

Fil-prattika, dak li jiġri normalment huwa li l-klijenti jhallsu ammont bil-quddiem fil-bidu mbagħad jistennew deċiżjoni dwar l-ispejjeż. F'kawzi fejn l-ispejjeż ikollhom jithallsu mill-parti l-oħra, l-avukati u r-rappreżentanti legali jipprezentaw l-onorari tagħhom lill-qorti, u ladarba dawn jiġu approvati jithallsu mill-parti opposta.

Minn meta daħlet fis-seħh il-Liġi 10/2012 giet imposta tariffa tal-qorti.

X'inh tariffa tal-qorti?

Tariffa tal-qorti hija taxa nazzjonali li trid tithallas f'ċerti każijiet mill-entitajiet ġuridici biex imorru l-qorti u jużaw is-servizz pubbliku tal-amministrazzjoni tal-ġustizzja. Il-Ministeru għall-Finanzi u l-Amministrazzjoni Pubblika huwa legalment responsabbli mill-ġestjoni ta' din it-taxxa. Ir-rekwiżit biex tithallas din it-tariffa gie introdott fl-1 ta' April 2003. Attwalment it-taxxa hija rregolata mil-Liġi 10/2012 tal-20 ta' Novembru 2012 dwar ċerti tariffi fil-kuntest tal-amministrazzjoni tal-ġustizzja u l-Istitut Nazzjonali tat-Tossikoloġija u x-Xjenza Forensika. Il-Liġi 10/2012 giet emendata darbtejn, l-ewwel bid-Digriet-Liġi Rjali 3/2013 tat-22 ta' Frar 2013 u wara bid-Digriet-Liġi Rjali 1/2015 tas-27 ta' Frar 2015. Il-bidla ewlenija introdotta bit-tieni emenda kienet it-tneħħija tat-tariffi tal-qorti għall-individwi privati fil-ġurisdizzjonijiet kollha u f'kull tip ta' proċedimenti – l-individwi privati kienu meħtieġa jhallsu tariffi tal-qorti sa mid-dhul fis-seħh tal-Liġi 10/2012.

Kawzi fejn il-hlas ta' din it-tariffa huwa obligatorju (avveniment taxxabli)

Skont l-Artikolu 1 tal-Liġi 10/2012, it-tariffa għall-eżercitar tas-setgħa ġudizzjarja f'kawzi ċivili, amministrattivi (*contencioso-administrativo*) u industrijali hija tariffa nazzjonali li tithallas b'mod uniformi fi Spanja kollha fiċ-ċirkostanzi previsti minn dik il-Liġi, mingħajr preġudizzju għat-tariffi u taxxi oħrajn mitluba mill-Komunitajiet Awtonomi fl-eżercizzju tas-setgħat finanzjarji rispettivi tagħhom. Dawn ma jistgħux jiġu imposti fuq l-istess avveniment taxxabli.

Skont l-Artikolu 2, l-avveniment taxxabli għat-tariffa huwa l-eżercizzju tas-setgħa ġudizzjarja ġenerata mill-passi proċedurali li ġejjin:

it-tressiq ta' azzjoni fi kwalunkwe tip ta' proċedimenti għal sentenza sħiħa u proċedimenti għall-eżekuzzjoni ta' strumenti eżegwibbli barra mill-qorti f'kawzi ċivili, il-prezentata ta' kontrollalba u r-rikors inizjali għall-ordni ta' proċedura ta' hlas u l-proċedura ta' ordni ta' hlas Ewropea;

il-prezentata ta' rikors għal insolvenza obligatorja u talbiet incidentalni fi proċedimenti ta' falliment;

it-tressiq ta' proċedimenti f'kawzi tal-qorti amministrattiva;

it-tressiq ta' appell straordinarju għal ksur proċedurali fi proċedimenti ċivili;

it-tressiq ta' appell (*apelación* jew *casación*) f'kawzi tal-qorti ċivili jew amministrattiva;

it-tressiq ta' appell (*suplicación* or *casación*) f'kawzi industrijali;

oġġezzjoni għall-eżekuzzjoni ta' strumenti ġudizzjarji.

Min hu obligat iħallas it-tariffa tal-qorti?

L-Artikolu 3 jiddikjara li kull min jikkawża l-eżercizzju tas-setgħa ġudizzjarja li tiproduci l-avveniment taxxabli huwa responsabbli għall-hlas tat-tariffa.

Għall-finijiet tal-paragrafu preċedenti, jitqies li seħħ avveniment taxxabli wiehed meta d-dokument li jwassal għall-pass proċedurali li jikkostitwixxi avveniment taxxabli jkopri bosta azzjonijiet ewlenin li ma joriġinawx mill-istess strument. F'dak il-każ, l-ammont tat-tariffa jiġi kkalkulat billi l-ammonti għal kull waħda mill-azzjonijiet kongunti jingħaddu flimkien.

Il-hlas jista' jsir mir-rappreżentant legali (*procurador*) jew mill-avukat (*abogado*) f'isem u għan-nom tal-persuna taxxabli, b'mod partikolari jekk din ma tkunx residenti fi Spanja. Persuna mhux residenti m'għandhiex għalfejn tikseb numru ta' identifikazzjoni tat-taxxa għall-awtovalutazzjoni. Ir-rappreżentant legali jew l-avukat m'għandux obligazzjoni ta' taxa għal dan il-hlas.

Eżenzjonijiet:

Eżenzjonijiet għal kategoriji ta' azzjoni:

it-tressiq ta' azzjoni u l-preżentata ta' appelli sussegwenti li jinvolvu proċedimenti stabbiliti speċifikament biex jiġiharsu d-drittijiet fundamentali u l-libertajiet pubbliċi, kif ukoll appelli kontra l-imġiba tal-amministrazzjoni elettorali;

il-preżentata ta' rikors għal insolvenza volontarja mid-debitur;

it-tressiq tar-rikors inizjali għall-ordni ta' proċedura ta' f'las u t-talba għal sentenza sfiha biex jintalab l-ammont involut meta dan ma jaqbiżx l-EUR 2 000 – din l-eżenzjoni ma tapplikax meta t-talba f'dawn il-proċeduri tkun ibbażata fuq dokument li jiehu l-forma ta' strument eżegwibbli barra mill-qorti skont l-Artikolu 517 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (il-Liġi 1/2000 tas-7 ta' Jannar 2000);

it-tressiq ta' proċedimenti tal-qorti amministrattiva li jikkontestaw in-nuqqas ta' risposta jew ta' azzjoni mill-amministrazzjoni;

it-tressiq ta' azzjoni għall-eżekuzzjoni ta' għotjiet deċiżi mill-Bordijiet ta' Arbitraġġ tal-Konsumaturi (*Juntas Arbitrales de Consumo*);

azzjonijiet li, soġġett għall-awtorizzazzjoni minn Qorti Kummerċjali (*Juez de lo Mercantil*), jittressqu mill-amministraturi tal-insolvenza fl-interess tal-patrimonju tal-insolvenza;

proċedimenti għad-diviżjoni gudizzjarja tal-patrimonji, hliet f'kawżi fejn titqajjem oġġezzjoni jew fejn ikun hemm tilwima dwar l-inklużjoni jew l-esklużjoni tal-assi – it-tariffa titfallas għas-seduta u għall-ammont ikkontestat jew għal dak li jirriżulta mill-kontestazzjoni tad-distribuzzjoni tal-patrimonju minn avversarju; jekk iż-żewġ partijiet joġġezzjonaw, kull waħda tintalab tħallas l-ammont rispettiv tagħha.

Eżenzjonijiet għal kategoriji ta' persuni:

individwi privati;

entitajiet ġuridici li huma intitolati għall-għajjuna legali u jistgħu juru li jissodisfaw ir-rekwiżiti statutorji;

l-uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku (*Ministerio Fiscal*);

l-Amministrazzjoni Ġenerali tal-Istat u tal-Komunitajiet Awtonomi, l-Awtoritajiet Lokali u l-korpi pubbliċi kollha taħt l-Awtorità tagħhom;

il-Parlament Spanjol u l-Assemblej Leġislattivi tal-Komunitajiet Awtonomi.

Spejjeż fissi fi proċedimenti kriminali

Spejjeż fissi għall-partijiet fil-kawża fi proċedimenti kriminali

Dan is-suġġett hu rregolat mill-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili.

Kwalunkwe parti li tiġi akkużata b'reat punibbli, ġiet arrestata jew soġġetta għal xi miżura kawtelatorja oħra jew għandha titressaq il-qorti, tista' teżercita d-dritt ta' difiża, billi tagħxi fil-proċedimenti, ikunu xi jkunu, malli tiġi mgħarrfa dwar l-eżistenza tagħhom, u tiġi informata dwar dan id-dritt kif xieraq.

Biex jeżercitaw dan id-dritt, il-partijiet ikkonċernati jeħtiġilhom ikunu rappreżentati minn rappreżentant legali (*procurador*) u difiżi minn avukat (*abogado*), li jinħatru mill-qorti nnifisha meta l-partijiet ikkonċernati ma jkunux qabdu wieħed huma stess u jitolbu dan, u f'kull każ, meta ma jkollhom l-ebda kompetenza legali biex jagħmlu dan.

Kull min ikun parti f'kawża u d-dritt għall-għajjuna legali tiegħu ma jkunx ġie rikonoxxut ikun meħtieġ iħallas l-onorarji tar-rappreżentanti legali li jirrapreżentawh, dawk tal-avukati li jiddefenduh, dawk tal-esperti li jagħtu pariri fuq talba tiegħu u l-kumpens tax-xhieda li jistgħu jidhru fil-qorti, meta l-esperti u x-xhieda, fil-ħin tax-xhieda tagħhom, ikunu pprezentaw it-talba tagħhom u l-qorti taċċettaha.

Ma jkunx meħtieġ iħallas spejjeż oħrajn tal-proċedimenti, kemm matul il-kawża kif ukoll wara li tkun intemmet, sakemm ma jkunx ordnat jagħmel hekk mill-qorti.

Kwalunkwe rappreżentant legali maħtur mill-partijiet f'kawża u li jaċċetta li jirrapreżentahom ikun meħtieġ iħallas l-onorarji lill-avukati li l-klijenti jkunu qabdu għad-difiża tagħhom.

Il-partijiet intitolati għall-għajjuna legali jistgħu jaħtru wkoll avukat u rappreżentant legali tal-għażia tagħhom. Madankollu, f'dan il-każ, il-partijiet ikunu meħtieġa jħallsulhom l-onorarji, bħal fil-każ ta' partijiet li ma jkunux intitolati għall-għajjuna legali, sakemm il-professionisti legali magħżula liberament ma jirrinunzjaw għall-onorarji kif stipulat fl-Artikolu 27 tal-Liġi dwar l-Għajjuna Legali (*Ley de Asistencia Jurídica Gratuita*).

L-istadju tal-proċedimenti kriminali fejn iridu jithallsu l-ispejjeż fissi

Il-klijenti dejjem ikunu meħtieġa jħallsu l-kontijiet li jinħarġu ladarba jintemmu l-proċedimenti. Ma jkunx hemm f'las bil-quddiem ta' flus meta jintużaw avukati maħtura mill-qorti peress li l-għajjuna legali normalment tiġi pproċessata fl-istess ħin.

Għandu jiġi nnutat li jsir ħafna użu mill-avukati maħtura mill-qorti. Għaldaqstant, meta l-klijenti jkunu intitolati għall-għajjuna legali, ma jkollhomx għalfejn iħallsu l-onorarji tal-avukat u l-Istat iħallas il-kont sakemm il-qagħda finanzjarja tal-klijenti ma titjebx fi żmien tliet snin (ħafna drabi ma jħallsu xejn).

Informazzjoni li trid tingħata minn qabel mir-rappreżentanti legali

Drittijiet u obbligi tal-partijiet

Bħala r-rappreżentant tal-parti, ir-rappreżentant legali (*procurador*) ikollu d-dmir li jinforma lill-klijent dwar il-passi proċedurali kollha.

Kemm l-avukat kif ukoll ir-rappreżentant legali għandhom id-dmir li jinformaw lill-klijent kull meta l-klijent jitolbu dan.

Spejjeż

Fejn nista' nsib informazzjoni dwar l-ispejjeż fi Spanja?

Ma hemmx sit web speċifiku fejn tista' ssib informazzjoni dwar l-ispejjeż tal-proċedimenti legali fi Spanja. Madankollu, jeżistu paġni tal-web, bħal dawk tal-Kmamar tal-Avukati, li jipprovdu informazzjoni dwar l-onorarji tal-membri tagħhom.

B'liema lingwi tista' tinkiseb l-informazzjoni dwar l-ispejjeż fi Spanja?

L-informazzjoni normalment tingħata bl-Ispanjol. Huwa possibbli wkoll li ssib informazzjoni bil-lingwi uffiċjali tal-Komunitajiet Awtonomi.

Barra minn hekk, xi paġni jipprovdu ċerta informazzjoni bl-Ingliż.

Minn fejn nista' nsib informazzjoni dwar il-medjazzjoni?

Ir-Registru tal-Medjaturi u tal-Istituzzjonijiet tal-Medjazzjoni (*Registro de Mediadores e Instituciones de Mediación*) huwa bażi tad-*data* ta' informazzjoni aċċessibbli għall-pubbliku ġenerali, mingħajr f'las, fuq is-sit web tal-Ministeru għall-Ġustizzja. Ir-Registru jippubblika dettalji ta' medjaturi professjonisti u ta' istituzzjonijiet tal-medjazzjoni biex jagħmilha aktar faċli għall-membri tal-pubbliku jaċċessaw din il-forma ta' soluzzjoni tat-tilwim.

Tista' taċċessa l-magni tat-tiftix tiegħu permezz tal-link li ġejja:

<https://remediabuscador.mjusticia.gob.es/remediabuscador/RegistroMediador>

<https://remediabuscador.mjusticia.gob.es/remediabuscador/RegistroInstitucion>

Medjazzjoni

Tissejjaħ kif tissejjaħ, il-medjazzjoni hija forma ta' soluzzjoni tat-tilwim fejn żewġ partijiet jew aktar jipprovaw minn jeddom jaslu għal ftehim bejniethom, assistiti minn medjatur.

Medjatur

L-individwi privati jistgħu jsiru medjaturi jekk igawdu mill-eżerċizzju sfiħ tad-drittijiet ċivili tagħhom, sakemm ma jitwaqqfux milli jwettqu dan ir-rwol minn kwalunkwe leġislażjoni li għaliha jistgħu jkunu soġġetti fil-prattika tal-professjoni tagħhom.

L-entitajiet ġuridici li jipprovdu servizzi ta' medjazzjoni – kemm jekk ikunu kumpaniji professjonali jew kwalunkwe tip ieħor ta' entità ġuridika prevista mil-liġi – iridu jaħtru individwu sabiex jaġixxi bħala medjatur; dan l-individwu jeħtiġu jissodisfa l-kriterji kollha stabbiliti bil-liġi.

Rekwiżiti biex wiehed isir medjatur

Biex jipprattikaw il-medjazzjoni, il-medjaturi jeftiġilhom ikollhom lawrja universitarja ufficjali jew taħriġ vokazzjonali avvanzat, kif ukoll taħriġ speċjali miksub billi jsegwu kors speċifiku jew korsijiet speċifiċi mgħallma minn istituzzjonijiet akkreditati kif xieraq; it-taħriġ provdut minn dawn l-istituzzjonijiet huwa validu għall-eżerċitar tal-attività tal-medjazzjoni f'kull parti tal-pajjiż.

Il-medjaturi jeftiġilhom jagħmlu assigurazzjoni jew garanzija simili biex ikopru r-responsabbiltà ċivili li tirriżulta mill-azzjonijiet tagħhom fil-kunflitti li jimmedjaw.

Medjatur tal-insolvenza

Medjatur tal-insolvenza (*mediador concursal*) huwa individwu li jissodisfa kemm ir-rekwiżiti biex ikun medjatur kif ukoll ir-rekwiżiti biex ikun amministratur tal-insolvenza stabbiliti fl-Artikolu 27(1) tal-Att dwar l-Insolvenza (*Ley Concursal*, il-Liġi 22/2003 tad-9 ta' Lulju 2003). Il-medjaturi tal-insolvenza jistgħu jinħatru minn nutara jew mir-registraturi kummerċjali fil-ftehimiet ta' hlas barra mill-qorti msemmija fit-Titolu X tal-Att dwar l-Insolvenza. L-entitajiet ġuridiċi jistgħu wkoll jaġixxu bħala medjaturi tal-insolvenza sakemm iwettqu l-attivitajiet ta' medjazzjoni tal-insolvenza permezz ta' individwu li jissodisfa l-kriterji msemmija hawn fuq.

Istituzzjoni tal-medjazzjoni

L-istituzzjonijiet tal-medjazzjoni jistgħu jkunu korpi pubbliċi jew privati jew organizzazzjonijiet pubbliċi limitati b'ishma Spanjoli jew barranin li l-iskop tagħhom jinkludi l-promozzjoni tal-medjazzjoni. Dawn l-istituzzjonijiet jiffaċilitaw l-aċċess għall-medjazzjoni u l-amministrazzjoni tagħha, li tinkludi l-ħatra tal-medjaturi; iridu wkoll jiżguraw li dawn il-ħatriet isiru b'mod trasparenti. Jekk l-iskop ta' dawn l-istituzzjonijiet jinkludi wkoll l-arbitraġġ, iridu jadottaw miżuri sabiex iżommu ż-żewġ attivitajiet separati.

L-istituzzjonijiet tal-medjazzjoni ma jistgħux jipprovdu servizzi ta' medjazzjoni direttament, u lanqas ma jistgħu jinvolvu ruhhom fil-medjazzjoni aktar milli tippermetti l-liġi.

Taxxa fuq il-Valur Miżjud

Kif tingħata din l-informazzjoni?

L-Aġenzija tat-Taxxa Spanjola (*Agencia Tributaria*) tipprovdi din l-informazzjoni fuq il-[paġna tal-web](#) tagħha.

Liema rati japplikaw?

L-Aġenzija tat-Taxxa Spanjola tipprovdi din l-informazzjoni fuq il-[paġna tal-web](#) tagħha.

Għajnuna legali

Xi tkun?

Skont l-Artikolu 119 tal-Kostituzzjoni Spanjola, l-għajnuna legali hija proċedura li permezz tagħha dawk li jistgħu juru nuqqas ta' mezzi finanzjarji suffiċjenti jingħataw sensiela ta' benefiċċji li jikkonsistu prinċipalment mill-eżenzjoni mill-hlas tal-onorarij tal-avukati u tar-rappreżentanti legali u mill-ispejjeż li jirriżultaw mix-xhieda tal-esperti, garanziji, eċċ.

B'mod ġenerali, id-dritt għall-għajnuna legali jinkludi l-benefiċċji li ġejjin:

parir u gwida bla hlas qabel ma jibdwew il-proċedimenti;

aċċess tal-persuna arrestata jew tal-ħabsi għal avukat;

difiża u rappreżentanza bla hlas minn avukat u rappreżentant legali matul il-proċedimenti ġudizzjarji;

pubblikazzjoni bla hlas matul il-proċedimenti ta' avvizi u editti li jridu jiġu ppubblikati fil-gazzetti ufficjali;

eżenzjoni mill-hlas ta' depożiti għall-prezentata ta' appelli;

assistenza mingħajr hlas minn esperti matul il-proċedimenti;

akkwist mingħajr hlas ta' kopji, xhieda, strumenti u ċertifikati notarili;

tnaqqis ta' 80 % fit-tariffi għal ċerti servizzi notarili;

tnaqqis ta' 80 % fit-tariffi għal ċerti servizzi relatati mar-Registru tal-Artijiet u r-Registri Kummerċjali.

Fil-każ ta' tilwim transfruntier biss (wara li l-Att dwar l-Għajnuna Legali ġie rrifformat mil-Liġi 16/2005 tat-18 ta' Lulju 2005, li ġabitu f'konformità mad-Direttiva 2003/8/KE), l-elementi li ġejjin ġew inkluzi fid-drittijiet imsemmija hawn fuq:

servizzi ta' interpretazzjoni;

it-traduzzjoni ta' dokumenti;

l-ispejjeż tal-ivvjaġġar meta l-persuna jkollha tidher personalment;

id-difiża minn avukat u rappreżentanza minn rappreżentant legali anki fejn ma jkunx meħtieġ, jekk il-qorti tiddeċiedi hekk biex tkun garantita l-ugwaljanza tal-partijiet.

Min jista' jitolbha?

B'mod ġenerali, tista' tintalab minn ċittadini li jkunu involuti fi kwalunkwe tip ta' proċedimenti ġudizzjarji jew li jkunu se jibdwew proċedimenti, u li ma jkollhomx mezzi finanzjarji suffiċjenti biex jieħdu sehem fil-kawża.

L-individwi privati jitqiesu li m'għandhomx riżorsi suffiċjenti meta jkunu jistgħu juri b'evidenza li l-komponenti kollha tar-riżorsi u tal-introjtu annwali tagħhom, ikkalkulati skont l-unità tal-familja, ma jaqbzux id-doppju tal-Indiċi Pubbliku tal-Introjt (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples*, IPREM), applikabli fiż-żmien tal-applikazzjoni.

Biex l-entitajiet ġuridiċi jikkwalifikaw għall-għajnuna legali, il-baži taxxabli tagħhom għat-taxxa korporattiva trid tkun aktar baxxa mit-triplu tal-kalkolu annwali għall-IPREM.

Fi kwalunkwe każ, jiġu kkunsidrati sinjali esterni oħra li juru l-kapaċità finanzjarja reali tal-applikant.

Hemm eċċezzjonijiet għall-individwi privati bbażati fuq diżabilitajiet u/jew ċirkostanzi familjari oħra li jippermettu li jinqabzu l-limiti tal-introjtu msemmija hawn fuq. (Skont it-termini tat-Tmienja u Għoxrin Dispożizzjoni Addizzjonali tal-Att dwar il-Baġit Ġenerali tal-Istat (*Ley de Presupuestos Generales del Estado*) għall-2009, l-IPREM kien EUR 7 381.33 fis-sena fl-2009).

B'mod speċifiku, dawn li ġejjin huma intitolati għall-għajnuna legali:

ċittadini Spanjoli, ċittadini ta' Stati Membri oħrajn tal-Unjoni Ewropea u kwalunkwe barrani residenti fi Spanja, meta jistgħu juru li ma għandhomx mezzi suffiċjenti biex jifflu kawża;

il-Korpi ta' Gestjoni tas-Sigurtà Soċjali u Servizzi Komuni;

l-entitajiet ġuridiċi li ġejjin, meta jkunu jistgħu juru li m'għandhomx mezzi suffiċjenti biex jifflu kawża:

organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ;

fondazzjonijiet irregistrati fir-registru amministrattiv korrispondenti;

fi proċedimenti industrijali: l-impjegati u l-benefiċjarji kollha tas-sistema tas-sigurtà soċjali;

fi proċedimenti kriminali: iċ-ċittadini kollha, anki barranin, li jistgħu juru li ma għandhomx mezzi suffiċjenti biex jifflu kawża, anke meta dawn ma jkunux iġixxu legalment fi Spanja, huma intitolati għall-għajnuna legali u difiża u rappreżentanza mingħajr hlas;

fi proċedimenti tal-qorti amministrattiva: iċ-ċittadini barranin kollha li jistgħu juru li ma għandhomx mezzi suffiċjenti biex jiffiżu kawża, anke meta dawn ma jkunux iġhixu legalment fi Spanja, huma intitolati għall-għajnuna legali fil-proċedimenti kollha (inklużi proċedimenti amministrattivi preliminari) relatati mal-applikazzjonijiet għall-ażil u mal-Att dwar iċ-Ċittadini Barranin (*Ley de la Extranjería*).

Aktar informazzjoni

Rekwiżiti biex tapplika għall-għajnuna legali

Individwi privati

Il-komponenti kollha tar-riżorsi u l-introjt annwali tal-individwu, ikkalkulati skont kull unità familjari, ma jridux jaqbu d-doppju tal-IPREM applikabbli fiż-żmien li ssir l-applikazzjoni.

Il-Kummissjoni għall-Għajnuna Legali (*Comisión de Asistencia Jurídica Gratuita*) tista' b'mod eċċezzjonali tiddeċiedi li tagħti d-dritt għall-għajnuna legali meta r-riżorsi jaqbu d-doppju tal-IPREM iżda ma jaqbuż erba' darbiet l-IPREM, meta tqis iċ-ċirkostanzi tal-familja tal-applikant, in-numru ta' t'fal jew membri tal-familja dipendenti, l-istat tas-saħħa, id-dizabbiltà, l-obbligi finanzjarji, l-ispejjeż li jirriżultaw mill-ftuħ tal-proċedimenti, u fi kwalunkwe każ meta l-applikant ikollu l-istatus ta' axxendent ta' familja kbira ta' kategorija speċjali.

Il-parti fil-kawża trid tkun qed tiddefendi d-drittijiet u l-interessi tagħha.

Entitajiet ġuridici

L-entità ġuridika trid tkun organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ jew fondazzjoni rreġistrata fir-reġistru amministrattiv korrispondenti.

Il-baži taxxabli tagħha għat-taxxa korporattiva trid tkun inqas miċ-triplu tal-kalkolu annwali tal-IPREM.

Bid-dħul fis-seħħ tal-Liġi Organika 1/2004 tat-28 ta' Diċembru 2004 dwar Miżuri Protettivi Komprensivi kontra l-Vjolenza Bbażata fuq il-Ġeneru (*Ley Orgánica 1/2004 de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género*), in-nisa li jkunu vittimi ta' din it-tip ta' vjolenza jingħataw għajnuna legali sħiħa mill-ewwel, mhux biss fil-proċedimenti ġudizzjarji kollha iżda wkoll fil-proċedimenti amministrattivi (inklużi għalhekk l-inkjesti tal-pulizija) mibdiġa għal raġunijiet ta' vjolenza bbażata fuq il-ġeneru, sakemm tingħata xi sentenza, mingħajr ma jkun meħtieġa li japplikaw għall-għajnuna legali minn qabel. Dan ifisser li l-kwistjoni tal-għajnuna legali qatt ma tfixx id-dritt għad-difiża għal protezzjoni ġudizzjarja effettiva, li tiġi offruta lill-vittima irrispettivament minn jekk tkunx saret applikazzjoni għall-għajnuna legali. Madankollu, dan huwa bil-fehma li għajnuna legali bħal din tingħata biss meta l-parti kkonċernata tkun tista' turi, sussegwentement jew matul il-kors tal-proċedimenti legali li fil-fatt jeżistu ċ-ċirkostanzi għad-dritt għall-għajnuna legali, kif meħtieġ mir-regoli ġenerali fl-Att dwar l-Għajnuna Legali u r-Regolamenti ta' akkumpanjament, emendati għal dan il-għan bis-Sitt Dispożizzjoni Finali tal-Liġi Organika 1/2004.

Meta trid tħallas l-ispejjeż tal-proċedimenti l-parti telliefa?

L-Artikoli 394 sa 398 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili jkopru l-ordni biex jifhallsu l-ispejjeż fil-proċedimenti ċivili.

F'azzjonijiet għal sentenza sħiħa, l-ispejjeż tal-ewwel istanza jifhallsu mill-parti li t-talbiet tagħha jkunu ġew miċħuda kollha, sakemm il-kawża ma tqajjimx materji serji ta' fatti jew ta' liġi li jridu jiġu ċċarati.

Jekk it-talbiet jingħataw jew jiġu miċħuda parzjalment, kull parti tħallas l-ispejjeż tagħha u nofs l-ispejjeż komuni, sakemm ma jkunx hemm raġunijiet biex jiġu imposti fuq waħda mill-partijiet minhabba traskuraġni.

Meta l-ispejjeż jiġu imposti fuq il-parti telliefa, dik il-parti tkun obligata tħallas biss, għall-parti li tikkorrispondi għal avukati u professjonisti legali oħra li ma jkunux soġġetti għal rati jew skali, ammont totali ta' mhux iżjed minn terz tal-ammont inkwistjoni, għal kull parti fil-kawża li tkun rebħet id-deċiżjoni. Għal dawk il-finijiet biss, it-talbiet li fuqhom ma jistax jitpogġa valur ikunu smati għal EUR 18 000, sakemm il-qorti ma tiddeċidix mod ieħor minhabba l-kumplessità tal-kawża.

Id-dispożizzjonijiet fil-paragrafu preċedenti ma japplikawx jekk il-qorti tiddikjara li l-parti fil-kawża li tkun ġiet ordnata tħallas l-ispejjeż tkun aġixxiet b'mod traskurat.

Meta l-parti ordnata biex tħallas l-ispejjeż tkun intitolata għall-għajnuna legali, hija tkun meħtieġa tħallas biss l-ispejjeż ikkaġunati mid-difiża tal-interessi tal-parti avversarja fil-każijiet indikati speċifikament fl-Att dwar l-Għajnuna Legali.

Fl-ebda ċirkostanza m'għandhom jiġu imposti spejjeż fuq l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku fi proċedimenti li jkun parti fihom.

It-tariffi tal-esperti

L-esperti li jintużaw fil-proċedimenti tal-qorti jissejju *peritos*. Reġistru tal-Esperti Legali (*Registro de Peritos Judiciales*) jinsab f'kull Qorti Gholja (*Tribunal Superior de Justicia*).

L-Artikolu 241(1)(4) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili jkopri, bħala element speċifiku li għandu jiġi inkluż fil-kalkolu tal-ispejjeż, it-"tariffi tal-esperti u ħlasijiet oħra li possibilment ikunu jridu jifhallsu lil persuni li jintervjenu fil-proċedimenti". Dan jirreferi għall-ispejjeż imġarrba minn persuni li, għalkemm ma jkunux parti fil-proċedimenti, ikollhom ċerti spejjeż minhabba li jattendu l-proċedimenti biex jipprovdu xi servizz.

L-Artikolu 243 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili jistipula li fil-proċedimenti u l-azzjonijiet kollha, l-ispejjeż jiġu kkalkulati mill-iskrivan tal-qorti li tkun semgħet il-kawża jew l-appell. Kwalunkwe tariffa li tikkorrispondi għal ordnijiet u dokumenti relatati ma' proċedimenti li ma jkunux meħtieġa, ikunu superfluwi jew mhux awtorizzati mil-liġi, jew element fl-onorarji tal-avukati li ma jkunx elenkat fid-dettall jew li jirreferi għal onorarji li ma jkunux inkisbu fit-tilwima ma jiġix inkluż fil-kalkolu.

L-iskrivan tal-qorti jnaqqas l-ammont tal-onorarji tal-avukati u ta' professjonisti legali oħra li ma jkunux soġġetti għal rati jew skali, jekk l-onorarji mitluba jaqbuż terz tal-ammont tal-proċess u fejn ma tkun giet iddikjarata l-ebda traskuraġni min-naħa tal-parti li tkun giet ordnata tħallas l-ispejjeż.

Lanqas ma jiġu inklużi l-ispejjeż ta' azzjonijiet jew passi incidentalni li l-parti rebbieha tkun giet ordnata speċifikament li tħallas bid-deċiżjoni dwar l-ispejjeż fil-proċedimenti prinċipali.

It-tariffi tat-tradutturi u l-interpreti

Ma hemm l-ebda rata uffiċjali applikabbli għas-servizzi ta' traduzzjoni u interpretazzjoni ġuramentati. L-interpreti ġuramentati huma liberi li jistabbilixxu t-tariffi li għandhom jirċievu għas-servizzi ta' interpretazzjoni tagħhom, iżda huma obligati javżaw lill-uffiċċju tal-interpretazzjoni tal-lingwi u lis-Sottodelegazzjoni tal-Gvern korrispondenti dwar ir-rati tagħhom. Din l-informazzjoni trid tingħata f'Jannar ta' kull sena.

Links relatati

[Aġenzija Nazzjonali Spanjola għall-Amministrazzjoni tat-Taxxa/VAT](#)

Dokumenti relatati

[Rapport ta' Spanja dwar l-Istudju dwar it-Trasparenza tal-Ispejjeż](#) (640 Kb)

L-aħħar aġġornament: 15/12/2021

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabieħ tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.